

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет технології виробництва і переробки продукції тваринництва,
стандартизації та біотехнології

Кафедра ветеринарної медицини і гігієни

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**щодо проходження виробничої (професійної) практики з ветеринарної
медицини для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти очної
(денної) форми навчання спеціальності 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і
експертиза»**

МИКОЛАЇВ 2022

УДК 636.09:37.018.7
М 54

Друкується за рішенням науково-методичної комісії факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва, стандартизації та біотехнології Миколаївського національного аграрного університету від 19.10.2022 р., протокол № 3.

Укладачі:

І. Х. Лумедзе	– канд. вет. наук, доцент, завідувач кафедри ветеринарної медицини і гігієни Миколаївського національного аграрного університету;
С. П. Кот	– канд. біол. наук, доцент кафедри ветеринарної медицини і гігієни Миколаївського національного аграрного університету;
А. О. Бондар	– канд. с.-г. наук, доцент кафедри ветеринарної медицини і гігієни Миколаївського національного аграрного університету;
А. В. Іовенко	– канд. вет. наук, доцент кафедри ветеринарної медицини і гігієни Миколаївського національного аграрного університету;
Т. П. Білопольська	– канд. вет. наук, доцент кафедри ветеринарної медицини і гігієни Миколаївського національного аграрного університету;
Т. С. Лумедзе	– асистент кафедри ветеринарної медицини і гігієни Миколаївського національного аграрного університету;
В. О. Посухін	– асистент кафедри ветеринарної медицини і гігієни Миколаївського національного аграрного університету.

Рецензенти:

І. Е. Дергач – начальник управління безпеки харчових продуктів та ветеринарної медицини Головного управління Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів;

Л. Г. Роман – канд. вет. наук, доцент кафедри хірургії, акушерства та хвороб дрібних тварин Одеського державного аграрного університету

ЗМІСТ

1.	Загальні положення з проведення виробничої (професійної) практики	4
2.	Організація проведення виробничої (професійної) практики	7
3.	Програма виробничої (професійної) практики	8
4.	Оформлення документів про проходження виробничої (професійної) практики	10
5.	Захист звіту про проходження виробничої (професійної) практики	12
6.	Література	14
	Додатки	15

1. Загальні положення з проведення виробничої (професійної) практики

Виробнича (професійна) практика з ветеринарної медицини є одним із заключних етапів навчального процесу за програмою підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза».

Основною **метою** виробничої практики з ветеринарної медицини є закріплення студентами теоретичних знань, оволодіння професійними практичними навичками, які будуть використовуватись майбутніми фахівцями на практиці у галузі ветеринарної медицини. Вона є продовженням навчального процесу у виробничих умовах, активною формою поєднання теорії і практики.

Завдання виробничої практики:

- поглибити і закріпити теоретичні знання та практичні навички у студентів зі спеціальності та навчальних дисциплін циклу професійної і практичної підготовки;
- вміти працювати з хворими тваринами;
- проводити наукові дослідження та аналізувати одержані результати.

Студенти повинні знати:

- Закон України «Про ветеринарну медицину та благополуччя тварин»;
- клінічні ознаки, методи діагностики, лікування та профілактику найбільш поширеної заразної та незаразної патології сільськогосподарських та домашніх дрібних тварин;
- основні принципи проведення дератизації, дезінфекції та дезакаризації;
- методи наукових досліджень.

Студенти повинні вміти:

- за час проходження виробничої практики студент повинен оволодіти сучасними методами і формами організації праці лікаря ветеринарної медицини на базі одержаних у навчальному закладі знань;
- формувати професійні вміння та навички, необхідні для прийняття самостійних рішень у реальних виробничих умовах, систематично оновлювати свої знання та творчо їх застосовувати у практичній діяльності.

В результаті проходження практики здобувачі повинні набути інтегральну компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи, що передбачає проведення досліджень, упровадження інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

В результаті проходження практики здобувачі повинні набути наступних загальних компетентностей:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Знання та розуміння предметної галузі та професії.
- ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК8. Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

В результаті проходження практики здобувачі повинні набутися наступних фахових компетентностей спеціальності:

ФК1. Здатність аналізувати загальні принципи, які застосовують до харчових продуктів і кормів загалом та безпечності харчових продуктів і кормів зокрема, на національному рівні та на рівні Європейського співтовариства.

ФК2. Здатність застосовувати методики роботи з національними і міжнародними нормативно-правовими актами, науковими працями, методичними розробками, рекомендаціями, інструкціями тощо у професійній діяльності.

ФК3. Здатність здійснювати державний (внутрішній) контроль дотримання вимог передзабійного огляду, забою тварин, а також здатність проводити післязабійний огляд продуктів забою та надавати рекомендації щодо їх подальшого використання.

ФК4. Здатність використовувати знання про хвороби тварин різної етіології для здійснення державного (внутрішнього) контролю на підконтрольних потужностях.

ФК5. Здатність досліджувати харчові продукти і корми органолептичними та інструментальними методами для визначення їх безпечності та якості.

ФК7. Здатність планувати і здійснювати контроль механізмів імпорту та сертифікаційних процедур, пов'язаних із захистом здоров'я тварин, людей і екосистем у країні-імпортері.

ФК10. Здатність планувати санітарні заходи, розробляти процедури та контролювати дотримання гігієнічних вимог на потужностях для випуску безпечних харчових продуктів, кормів і кормових добавок тощо.

ФК17. Здатність здійснювати судово-ветеринарну експертизу згідно з чинним законодавством.

ФК19. Здатність вирішувати питання загальної ветеринарної превенції відповідно до концепції «системи раннього виявлення» для своєчасного виявлення та ідентифікації спалахів або появи хвороб.

ФК20. Здатність дотримуватися морально-етичних норм, 12 правил і принципів біобезпеки та біоетики під час використання у професійній діяльності різних біологічних агентів.

В результаті проходження практики здобувачі повинні набутися наступних програмних результатів навчання спеціальності:

ПРН 1. Володіти державною та іноземною (іноземними) мовами для можливості усного й письмового спілкування з фахівцями галузі та представниками інших професій і галузей з метою вирішення професійних завдань, для роботи з національними і міжнародними нормативно-правовими актами, науковими працями, методичними розробками, рекомендаціями, інструкціями тощо.

ПРН 2. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності, а також розуміти необхідність постійного підвищення рівня професійної кваліфікації.

ПРН 4. Володіти методами та методиками передзабійного огляду, гуманного забою тварин, проведення післязабійного огляду продуктів забою та надання рекомендацій щодо їх подальшого використання.

ПРН 5. Володіти знаннями про хвороби тварин різної етіології та уміти застосовувати адекватні методи і методики клінічних та лабораторних досліджень для контролю стану здоров'я тварин різних класів і видів, знати шляхи подальшого використання хворих тварин і продукції, одержаної від них, а також від тварин, підданих лікуванню, профілактичним чи іншим обробкам тощо.

ПРН 6. Знати органолептичні та інструментальні методи і методики дослідження харчових продуктів і кормів для визначення їх безпечності та якості.

ПРН 7. Уміти планувати і здійснювати контроль та проводити моніторинг виробництва, здійснювати контроль зберігання, переробки та реалізації харчових продуктів і кормів, кормових добавок, преміксів, побічних продуктів, ветеринарних препаратів, засобів ветеринарної медицини та оцінювати їх безпечність і якість.

ПРН 9. Володіти методами та методиками ветеринарносанітарного оцінювання систем і способів утримання, догляду, годівлі, напування та експлуатації тварин, стану тваринницьких об'єктів, належної експлуатації технологічного обладнання тощо.

ПРН 13. Володіти навичками та знаннями, необхідними для ведення ветеринарного обліку, оформлення звітної та іншої необхідної документації, уміти ідентифікувати та встановлювати відповідність харчових продуктів вимогам нормативно-правових актів та іншим відомостям, наведеним в інформації для споживача або у декларації виробника.

ПРН 16. Мати необхідні знання та уміння для здійснення судово-ветеринарної експертизи згідно з чинним законодавством.

ПРН 18. Уміти проводити необхідні клінічні та лабораторні дослідження для загальної ветеринарної превенції на потужностях з виробництва і переробки продуктів тваринництва, здійснювати ветеринарно-санітарне оцінювання систем і способів утримання тварин, визначати безпечність кормів, кормових добавок тощо, а також для забезпечувати належний санітарний стан тваринницьких потужностей.

ПРН 19. Розуміти суть професії, знати підходи та методи оцінювання різних виробничих ситуацій, володіти абстрактним мисленням та вміти аналізувати можливий подальший перебіг цих ситуацій, уміти приймати обґрунтовані рішення, організовувати та здійснювати якісне виконання прийнятих рішень з дотриманням морально-етичних норм, правил і принципів біобезпеки та біоетики під час використання у професійній діяльності різних біологічних агентів з прагненням до збереження навколишнього середовища.

ПРН 20. Демонструвати розуміння щодо годівлі та гігієни тварин, клінічної діагностики хвороб тварин, етіології, патогенезу та епізоотології заразних захворювань тварин, зокрема транскордонних; гігієнічних умов утримання та експлуатації тварин для організації та здійснення передзабійної підготовки і

гуманного забою тварин, проведення післязабійного огляду продуктів забою тварин, забезпечення простежуваності.

2. Організація проведення виробничої (професійної) практики

Організація і проведення виробничої (професійної) практики з ветеринарної медицини здійснюється згідно з наказом по університету.

Перед початком проведення виробничої практики деканат і кафедра ветеринарної медицини і гігієни факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва, стандартизації та біотехнології повинні забезпечити своєчасний розподіл студентів за місцем проходження практики, провести інструктаж студентів, ознайомити їх з програмою практики, послідовністю її виконання, дотриманням техніки безпеки і виробничої санітарії.

Проводиться виробнича практика на базі лікарень ветеринарної медицини, базових господарств і господарств різної форми власності, в яких технологія виробництва продукції тваринництва відповідає вимогам програми практики; приватних клінік ветеринарної медицини тощо за місцем знаходження студента.

У період практики здобувач вищої освіти повинен:

- отримати інструктаж з техніки безпеки на робочому місці, вивчити правила охорони праці, дотримуватись правил техніки безпеки і виробничої санітарії;
- виконувати види робіт, що передбачені програмою практики, а також завдання керівника практики від підприємства;
- дотримуватись діючих на підприємстві правил внутрішнього розпорядку;
- відповідати за виконану роботу та її результати на рівні з штатними працівниками;
- активно впроваджувати на підприємстві прогресивні методи роботи;
- брати участь у виробничих нарадах і суспільному житті колективу;
- систематично вести щоденник практики за встановленою формою;
- зібрати матеріали для складання звіту;
- оформити звіт про проходження практики і протягом тижня після завершення практики захистити його перед комісією відповідної кафедри.

Після закінчення практики здобувач вищої освіти повинен:

- отримати характеристику з виробництва, підписану керівником підприємства – місця проходження практики та завірену печаткою;
- завірити відомості з переліком виконаних робіт;
- завірити щоденник та звіт підписом керівника практики від господарства.

Для проведення виробничої практики наказом по університету призначається керівник практики від кафедри.

Керівник практики від кафедри зобов'язаний:

- до початку практики перевірити готовність бази практики до прийняття студентів;
- провести інструктаж зі студентами про порядок проходження практики;

- забезпечити студентів необхідними документами (направлення, програма, щоденник, календарний план тощо);
- консультувати студентів з питань збирання й підготовки матеріалів для наукової роботи (статті), підготовки звіту про практику;
- у тісному контакті з керівником від бази практики забезпечити високу якість її проходження згідно з програмою;
- сприяти забезпеченню нормальних умов праці та побуту студентів і проведенню з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки;
- контролювати виконання студентами правил внутрішнього трудового розпорядку;
- брати участь в роботі комісії по захисту звітів про практику і рецензувати звіти;
- готувати письмовий звіт про підсумки практики із зауваженнями та пропозиціями щодо її поліпшення.

Керівник виробничої практики на підприємстві:

- визначає робоче місце для студента та умови проходження ним практики;
- забезпечує проведення інструктажу з дотримання правил техніки безпеки та протипожежної безпеки;
- надає консультативну та практичну допомогу при виконанні студентом програми практики, у зборі та аналізі матеріалів і оформленні звіту про практику;
- по закінченні практики дає характеристику практиканту з оцінкою його трудової діяльності.

3. Програма виробничої (професійної) практики

Акушерство та гінекологія

Виробнича практика з акушерства та гінекології передбачає:

- практичне засвоєння зовнішніх і внутрішніх методів діагностики вагітності у тварин різних видів (тільності, супоросності тощо);
- проведення діагностики і лікування корів, хворих на родові та післяродові хвороби (затримання посліду, субінволюція матки, метрит);
- оцінку розвитку новонароджених телят, поросят, ягнят тощо; оволодіння методикою примусового випоювання молозива новонародженим телятам;
- проведення діагностики і лікування корів з гінекологічними хворобами (гіпофункція яєчників, персистенція жовтого тіла, кісти яєчників; атонія, гіпотонія матки);
- діагностику субклінічного і клінічних форм маститу та методів їх лікування;
- проведення акушерсько-гінекологічної диспансеризації та складання заходів з профілактики неплідності у сільськогосподарських тварин.

Хірургія

Виробнича практика з хірургії передбачає:

- відпрацювання методів фіксації тварин різних видів, застосування фармакологічних препаратів для заспокоєння та знерухомлення тварин;
- засвоєння та відпрацювання способів накладання пов'язок, практичне засвоєння способів знеболювання та застосування новокаїнових блокад з метою патогенетичної терапії;
- практичне відпрацювання навичок накладання швів. Операції на голові й шиї у великої рогатої худоби (попередження росту рогів, ампутація рога, резекція яремної вени тощо);
- проведення різних методів кастрації самців різних видів тварин;
- проведення оваріоектомії свинок та оперативного лікування грижоносіїв;
- проведення операцій на грудній і тазовій кінцівках (провідникова анестезія нервів кінцівок, пункція суглобів, бурс, ампутація та екзартикуляція пальця);
- проведення хірургічної диспансеризації сільськогосподарських тварин;
- лікувальне та профілактичне розчищення ратиць та копит;
- лікування ран у тварин різних видів.

Епізоотологія та інфекційні хвороби

Виробнича практика з епізоотології та інфекційних хвороб тварин передбачає:

- проведення епізоотологічного обстеження господарства та складання акту епізоотологічного обстеження за схемою;
- вивчення документів ветеринарного обліку і ветеринарної звітності у господарстві;
- організацію та проведення щеплень проти інфекційних хвороб тварин різних видів;
- опанування практичних навичок проведення алергічних досліджень (туберкулізація, малеїнізація) та діагностичного відбору крові для серологічних досліджень у тварин різних видів;
- проведення ветеринарно-санітарних заходів (дезінфекції, дератизації, дезінсекції) в умовах господарства;
- діагностику та лікування тварин, хворих на інфекційні хвороби.

Паразитологія та інвазійні хвороби

Виробнича практика з паразитології та інвазійних хвороб передбачає:

- зажиттєву діагностику гельмінтозів (взяття проб фекалій від тварин різних видів, їх пакування, етикетування, складання опису та супровідної у ветеринарну лабораторію; дослідження фекалій від тварин різних видів методом Фюллеборна; дослідження фекалій від дрібної рогатої худоби методом Вайда);
- взяття зіскрібків зі шкіри тварин, хворих на акарози;
- проведення протипаразитарних обробок тварин при акарозах;
- проведення дегельмінтизації тварин різних видів;
- дослідження м'яса на трихінельоз компресійним методом;
- проведення дослідження кон'юнктивальних змивів зі слізної-носового каналу великої рогатої худоби на наявність телязій та їх личинок.

Внутрішні хвороби тварин

Виробнича практика з внутрішніх хвороб тварин передбачає:

- проведення диспансеризації великої рогатої худоби та техніки відбору крові,

сечі та інших біологічних рідин для лабораторного дослідження;

- дослідження крові і сечі, аналіз отриманих результатів, постановку діагнозу і вироблення стратегії лікування та профілактики у тварин патологічних відхилень і хвороб. Складання акту диспансерного обстеження тварин господарства;
- проведення парентеральних методів введення лікарських речовин та приготування лікарських розчинів;
- зондування тварин, промивання, надання лікувальної допомоги під час закупорки стравоходу;
- проведення диспансеризації та клінічного дослідження тварин різних видів;
- діагностику та лікування хвороб тварин незаразної етіології.

Патологічна анатомія

Виробнича практика з патологічної анатомії передбачає:

- проведення розтину трупів різних видів тварин та птиці;
- відбір патологічного матеріалу від трупів для гістологічного дослідження та органів з патологією;
- оформлення документації за результатами розтину.

4. Оформлення документів про проходження виробничої (професійної) практики

Документи, які студент повинен подати після завершення практики:

1. Щоденник, який має бути підписаний керівником практики на виробництві, засвідчений печаткою установи та підписаний керівником практики від кафедри ветеринарної медицини і гігієни Миколаївського національного аграрного університету.
2. Рукописний звіт про практику (складений на основі щоденника) і підписаний студентом-практикантом.
3. Характеристику з місця проходження практики, з оцінкою роботи студента, яка має бути засвідчена печаткою установи.
4. Направлення на практику, підписане та завірене печаткою установи (установ), де студент проходив практику.

Підставою для допуску студента до захисту матеріалів практики є повне і правильне оформлення вищезазначених документів, підписаних і завірених печатками відповідних установ (господарств, підприємств тощо).

Перевірка матеріалів практики проводиться керівником практики (призначається від кафедри), а захист – комісійно на засіданні випускової кафедри.

Щоденник є основним документом студента про результати проходження ним виробничої практики. У щоденнику студент відображає обсяг і суть виконаної роботи за кожний день практики. При цьому ним мають бути виконані та опрацьовані всі питання програми виробничої практики. По закінченню виробничої практики щоденник, разом із *звітом* має бути переглянутий керівником практики, який підписує його та складає відгук про роботу студента (додаток А).

Вимоги до ведення щоденника виробничої практики:

1. Щоденник є основним документом з виробничої практики.
2. Щоденник повинен відповідати програмі виробничої практики і в кінці бути підписаним (та завіреним печаткою) керівника практики від господарства (підприємства).
3. Керівник практики від виробництва візує щоденник в кінці кожного тижня.
4. Студенти освітньої магістерської програми заповнюють щоденник згідно рекомендацій щодо виробничої практики та вказівок керівників виробничої практики.

Приклад оформлення щоденника наведений у додатках Б, В.

Вимоги до оформлення звіту про виробничу практику:

Звіт складається на основі матеріалів щоденника з виробничої практики в останні дні практики і підписується студентом. У звіті узагальнюється досвід, отриманий студентом на виробничій практиці. Звіт про виконану роботу має бути повним та детальним, з аналізом виконаної роботи, рукописний.

Обсяг звіту – **10-15** сторінок.

У звіт включаються титульний аркуш (додаток Г); зміст (додаток Д), де зазначаються назви всіх розділів і підрозділів звіту; додатки.

Основна частина звіту ділиться на розділи, перелік і послідовність яких визначається програмою практики.

Звіт про практику оформляється державною мовою на стандартних аркушах А4 рукописно. Поля слід залишати з чотирьох сторін аркуша – 20 мм.

Нумерація сторінок звіту повинна бути наскрізною, перша сторінка – титульний аркуш, на ньому номер сторінки не ставиться.

Якщо у звіті є рисунки і таблиці на окремих сторінках, а також додатки їх необхідно включити в наскрізну нумерацію.

Всі ілюстрації звіту, крім таблиць, позначаються словом «Рис.», і нумеруються послідовно арабськими цифрами в межах розділу. *Наприклад, «Рис. 1.2. Схема організаційної структури підприємства».* Підписи виконуються під ілюстрацією.

Таблиці мають бути уніфіковані за формою, а цифрова інформація – вірогідною. Кожна таблиця має тематичний заголовок, що відображає її зміст. Таблиці нумеруються аналогічно нумерації рисунків. Заголовок таблиці починається з великої літери і розміщується після слова «Таблиця», яке пишеться над лівим верхнім кутом таблиці. При перенесенні частини таблиці на іншу сторінку над нею пишуть «Продовж. табл.» (із зазначенням її номера).

Ілюстрації та таблиці розміщують так, щоб їх можна було розглядати без обертання сторінки, або з обертанням за годинниковою стрілкою, і розміщують після першого посилання на них у тексті. При посиланні на таблицю вказують її номер і слово «таблиця» у скороченому вигляді, *наприклад, табл. 1.*

Кожну ілюстрацію, що міститься у звіті, необхідно супроводжувати коротким аналізом змісту.

У додатках наводяться форми статистичної звітності, допоміжні матеріали. Кожний додаток починається з нової сторінки. По центру листка пишеться

слово «Додаток». Він повинен мати тематичний заголовок. Якщо у звіті є два і більше додатків, їх послідовно нумерують буквами (без знаку «№»), *наприклад*, Додаток А.

Звіт про виробничу практику складають за такою формою:

- *характеристика бази практики* (господарства, лікарні), що включає детальний опис структури, стану, організації роботи і виробничі показники господарства (лікарні), види тварин, їх продуктивність, оснащення лікарні ветеринарної медицини, штат лікарів тощо;
- *аналіз виконаної роботи* – всі захворювання і виконані заходи, в яких студент приймав особисту участь протягом практики відобразити у загальній підсумковій таблиці. Провести аналіз патології, описаної у щоденнику, зупиняючись на поширеності, причинах виникнення, особливостях прояву, методах діагностики, лікування, а особливо профілактики цих хвороб. Описати методики, навести рецепти, що застосовуються практикуючими лікарями в даній місцевості;
- *фотографії* хворих тварин з описаними в щоденнику видами патологій;
- *заключення*. У заключенні студент відмічає позитивні сторони та недоліки організації виробничої практики і подає пропозиції щодо усунення недоліків з організації та керівництва виробничою практикою;
- *додатки*. У додатках наводяться форми статистичної звітності, допоміжні матеріали (копії актів на проведення дезінфекції, дератизації, щеплень, супровідні на проби крові, патологічного матеріалу від тварин, історія хвороби, акт на розтин трупу тварини тощо).

5. Захист звіту про проходження виробничої (професійної) практики

Оформлений звіт разом із заповненим щоденником студент подає на перевірку керівникові виробничої практики від підприємства, який знайомиться зі звітом, підписує його на титульному аркуші (за умови позитивної оцінки), готує характеристику на студента. У характеристиці дається оцінка виконання програми практики, змісту і оформлення звіту.

Потім звіт подається студентом на кафедру керівникові для перевірки і підпису.

У випадку наявності суттєвих відхилень від вимог щодо змісту і оформлення звіту, він повертається на доопрацювання.

Захист звіту приймає комісія, яку призначає декан і завідувач кафедри з числа викладачів з обов'язковим включенням до неї керівника практики від кафедри.

Наслідки захисту оцінюються за чотирибальною системою на підставі якості виконання програми практики, оформлення звіту, ведення щоденника, відгуків керівників практики і відповідей студента під час захисту.

За результатами захисту виставляється диференційована оцінка, яка фіксується на титульному аркуші звіту, у відомості та заліковій книжці.

Студенту, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надане право проходження практики повторно у період найближчих за

навчальним планом канікул. Студент, який отримав негативну оцінку з практики в комісії, відраховується з університету.

Після захисту звіт про практику здається на випускову кафедру, і в подальшому – до архіву.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти, та шкала оцінювання

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	5 (відмінно)
82 - 89	B	4 (добре)
75 - 81	C	4(добре)
64 - 74	D	3 (задовільно)
60 - 63	E	3 (задовільно)
35 - 59	FX*	не зараховано з можливістю повторного складання 2 (незадовільно)*
0 - 34	F*	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 2 (незадовільно)*

*Оцінки FX та F у залікову книжку здобувача вищої освіти не виставляється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у МНАУ.

6. Література

1. Про освіту : закон України від 05.09.2017 №2145-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Про ветеринарну медицину : закон України від 25 червня 1992 року N 2498-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2498-12>.
3. Власенко В. М., Тихонюк Л. А., Рубленко М. В. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія (загальна частина). Біла Церква, 2003. 512 с.
4. Внутрішні незаразні хвороби тварин : навч. посіб. / М. І. Цвіліховський та ін. Київ : Аграрна освіта, 2014. 613 с.
5. Галатюк О. Є., Передера О. О., Лавріненко І. В., Жерносик І. А. Інфекційні хвороби котів : навч. посіб. Житомир : Полісся, 2016. 132 с.
6. Інфекційні хвороби овець та кіз : навч. посіб. / О. Ткаченко та ін. Житомир : Полісся, 2012. 372 с.
7. Каришева А. Ф. Спеціальна епізоотологія. Київ : Вища освіта, 2002. 700 с.
8. Лікувально-профілактичні заходи при хворобах кінцівок: рекомендації для лікарів ветеринарної медицини / І. С. Панько та ін. Біла Церква, 2005. 22 с.
9. Методичні вказівки для проведення навчальної практики з патологічної анатомії / уклад. І. В. Папченко, М. В. Утеченко, Ю. М. Тирсіна, О. В. Яхновська. Біла Церква, 2006. 9 с.
10. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин: практикум (для самостійної роботи) / Ю. О. Приходько та ін. ; за ред. Ю. О. Приходька, С. І. Пономаря. Біла Церква, 2011. 313 с.
11. Пономар С. І., Сорока Н. М., Литвиненко О. П. Рекомендації з лабораторної діагностики шлунково-кишкових гельмінтозів тварин. Біла Церква, 2010. 68 с.
12. Хвороби свиней: навчальний посібник / В. І. Левченко та ін. ; за ред. В. І. Левченка, І. В. Папченка. Біла Церква, 2005. 168 с.
13. Цвіліховський М. І., Бондар В. О., О. Якимчук М., Маринюк М. О. Практикум з клінічної діагностики хвороб тварин. Київ : ДЦ Копрінт, 2017. 307 с.

Додаток А
Приклад оформлення відгуків

Відгук керівника практики від бази практики про якість виконання студентом програми практики

Підпис керівника _____ Печатка

Відгук керівника практики від університету про якість виконання студентом програми практики

Підпис керівника _____

Додаток Б

Приклад оформлення титульної сторінки щоденника

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЩОДЕННИК З ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Студента _____

Факультет технології виробництва і переробки продукції тваринництва,
стандартизації та біотехнології

ОС „Магістр" спеціальність 212 - «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

База практики _____

Термін практики з __.__.20__ р. ____ по __.__.20__ р.

Керівник від МНАУ _____

Керівник від бази практики _____

Прибув на базу практики відповідно до наказу від «__» _____ 202__
р. № _____

Інструктаж з охорони праці та техніки безпеки проведено

«__» _____ 202__ р. (Підпис відповідальної особи)

Миколаїв 202__

Додаток В
Приклад форми заповнення у щоденнику

№ п.п .	Дата прийому пацієнта	Вид, стать, кличка, порода, вік	Симптоми	Діагноз	Лікувально-профілактичні заходи
1.	17.08.22	Корова, Зірка, чорно-ряба порода, 2 роки	Тварина не приймає корм, збільшення об'єму черева, особливо лівої половини, випинання лівої голодної ямки і тимпанічний звук при перкусії цієї ділянки, тварина проявляє наростаючий неспокій, оглядається на живіт, температура тіла нормальна, дефекація й перистальтика кишок порушені.	Гостра тимпанія рубця	1. За допомогою зонда Черкасова з рубця видалили газу, провели його масаж. 2. Активоване вугілля всередину 45 г. 3. Rp.: Ichthyoli 15,0 Spiritus aethylici 100,0 Aq. fontanae 500,0 M. D. S. Усередину. Корові. На 1 прийом.
2.	18.08.22	Собака, Джек, порода німецька вівчарка, 5 років	У тварини відмічається пригнічення, зниження апетиту, температура тіла нормальна, блювота, пронос.	Гастрит	1. Голодна або напівгодна дієта на 1–2 доби, після цього – щадна дієта, дієтична годівля. 2. Фталазол по 0,5 г Х 2 рази на день. Курс лікування 4-5 діб. 3. Для профілактики гастриту: - не допускати згодовування недоброякісних кормів; - стежити за станом зубів.
3.	19.08.22	10 корів породи червона степова, вік 2 роки	Клінічно здорові		Взяття проб крові з яремної вени для серологічних досліджень на бруцельоз, лептоспіроз, лейкоз.
4.	20.08.22	Кіт, Марсік, метис, 7 років	Клінічно здоровий, температура тіла 38,5 ⁰ С.		Профілактична вакцинація проти сказу вакциною Nobivac Rabies підшкірно 1 мл.
5.	21.08.22	Порося, порода біла українська, 5 міс.	Пригнічення, відмова від корму, температура тіла підвищена, на шкірі виявляються характерні темно-червоні з синюватим відтінком плями, які зникають при натисканні.	Бешиха свиней	1. Тварину ізолювати в ізолятор. 2. Гіперімунна сироватка проти бешихи свиней у дозі 1,5 мл на 1 кг маси тіла тварини. 3. Амоксицилін 15% в дозі 1 мл на 10 кг маси тіла тварини підшкірно.

Додаток Г

Приклад оформлення титульної сторінки звіту

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ
ТВАРИННИЦТВА, СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТА БІОТЕХНОЛОГІЇ

ЗВІТ про виробничу практику

студента _____
П.І.П.

ОС «Магістр» спеціальність 212 - «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»»

Дата початку практики __. __. 202__ р.

Дата закінчення практики __. __. 202__ р.

Керівник практики від МНАУ _____

Керівник практики на виробництві _____

База практики (найменування, адреса) _____

Додаток Д
Приклад оформлення змісту звіту

ЗМІСТ

1. ХАРАКТЕРИСТИКА БАЗИ ПРАКТИКИ	
2. АНАЛІЗ ВИКОНАНОЇ РОБОТИ.....	
2.1. Акушерство та гінекологія.....	
2.2. Хірургія.....	
2.3. Епізоотологія та інфекційні хвороби.....	
2.4. Паразитологія та інвазійні хвороби.....	
2.5. Внутрішні хвороби	
тварин.....	
2.6. Патологічна	
анатомія.....	
ФОТОГРАФІЇ.....	
ЗАКЛЮЧЕННЯ.....	
ДОДАТКИ.....	

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо проходження виробничої (професійної) практики з ветеринарної
медицини»

Укладачі: **Лумедзе Імінжон Халідович**
Кот Стах Петрович
Бондар Алла Олександрівна
Іовенко Артем Володимирович
Білопольська Таміла Петрівна
Лумедзе Тетяна Семенівна
Посухін Вадим Олександрович

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. ____
Тираж 20 прим. Зам. № ____

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.